

סאקו וונצימי

ספורי-המעשה תחילתו נעוצה בשנת 1920, באחד סימי האביב, הוא יום ה-15 לאפריל, בשעה השלישית אחרי-הצהרים, בראש הוצות, סטיך לבוסטון אשר במדינת מאסאצ'וסטס באמריקה. בעצם היום הוא נרצחו נזכר ועוררו, בעכרם ברחוב, ובנרתיקם כמה אלפים דולארים, מכסת משכירתם של פועלים כבית הרושת לנעלים, הרוצחים נמלו את כיותם, נכנסו לאוטו ונמלטו כדי היות הבוקר, רבים מבין העובדים ושבים היו סבורים שאין למניהם אלא פחה העשוי לצרכי הראי-נוע והלכו את דרכם, וקצתם שעטרו מקרוב אף הם ראו את החסמנים רק ראה חטיפה, כדי הרף העין, בעצירה הסמוכה נפל מקרה דומה של גול ורצה, המשטרה התחילה להתחקות על שרשי הדבר, בימים ההם היתה, הפמליא של מעלה שחברה שמופץ נושטמה לכל תנועת הפועלים והאובה הוו היתה ספעפת כאוסו של עכנאי, כי הריח של תשפוכת-הדמים בימי המלחמה לא נדף עוד מכתלי הלבבות, לא יפלא איפוא שהמשטרה נתאוה לכה לבקש אחרי הרוצחים בשורות הפועלים, ינעתי ולא סצאתי — אל תאמיני והם טצאו את סאקו הסנדלר ואת ונצימי רוכלי-הדגים, זכות מיוחדת זו נתלגלה לשנים אלה סכמה פעמים: שניהם מהגרים איטלי-קים, שניהם סתוך הפועלים ושניהם אנרי-כוסטים, העל שלשה פשעים אלה יעבור שופט צדק ולא ייסר? ומסכת העלילה נארגה מעשה חושב, אם גם התפר הלכן מציץ ועיר שם, ועיר שם מבין החרכים.

ובכן: א) מעשה בארם שהשאר באהר הנאראזים אוטו לתיקון ולא בא לקחתו, היה מי שהעיר, כי אוטו זה הוא ספורי-המעשה תחילתו נעוצה בשנת 1920, באחד סימי האביב, הוא יום ה-15 לאפריל, בשעה השלישית אחרי-הצהרים, בראש הוצות, סטיך לבוסטון אשר במדינת מאסאצ'וסטס באמריקה. בעצם היום הוא נרצחו נזכר ועוררו, בעכרם ברחוב, ובנרתיקם כמה אלפים דולארים, מכסת משכירתם של פועלים כבית הרושת לנעלים, הרוצחים נמלו את כיותם, נכנסו לאוטו ונמלטו כדי היות הבוקר, רבים מבין העובדים ושבים היו סבורים שאין למניהם אלא פחה העשוי לצרכי הראי-נוע והלכו את דרכם, וקצתם שעטרו מקרוב אף הם ראו את החסמנים רק ראה חטיפה, כדי הרף העין, בעצירה הסמוכה נפל מקרה דומה של גול ורצה, המשטרה התחילה להתחקות על שרשי הדבר, בימים ההם היתה, הפמליא של מעלה שחברה שמופץ נושטמה לכל תנועת הפועלים והאובה הוו היתה ספעפת כאוסו של עכנאי, כי הריח של תשפוכת-הדמים בימי המלחמה לא נדף עוד מכתלי הלבבות, לא יפלא איפוא שהמשטרה נתאוה לכה לבקש אחרי הרוצחים בשורות הפועלים, ינעתי ולא סצאתי — אל תאמיני והם טצאו את סאקו הסנדלר ואת ונצימי רוכלי-הדגים, זכות מיוחדת זו נתלגלה לשנים אלה סכמה פעמים: שניהם מהגרים איטלי-קים, שניהם סתוך הפועלים ושניהם אנרי-כוסטים, העל שלשה פשעים אלה יעבור שופט צדק ולא ייסר? ומסכת העלילה נארגה מעשה חושב, אם גם התפר הלכן מציץ ועיר שם, ועיר שם מבין החרכים.

כזו של אחר-מרהו מי ישאנה דומם ולא יועף כים נגרש? ו) ואחרון אחרון: הדין נילה פעם בשעת רצון את טעם הטנמיב, כשנפלטת ספיו בהיפח הרעת המיטרא; לעזאזל, עסק ביש, אולם הם טוכי-רחיים לעלות על הנדרום? המעט לכם בראה חותכת זו ולמה תבקשו נוספות? הרי אחרי מיטרא זו היה כל מעשה החקירה מיותר, מיותרים היו 99 העדים שנשבעו, כי מרצופיהם של הנאשמים והרוצחים הם שונים, כשם שמותרים היו 99 העדים אשר העידו שלא כרכרו הראשונים, נורו: אין אחרי מיטרא זו אלא מיתת בות-דין החסי-שית, זו שעל כורפת החשמל, וסליק, עתה מתחילות שש שנים של דכרי-טחאה, יונין דבם פתח בסצוה, אחריו החזיקו רבים וכן שלטים אינטרנציונאליים, הסגרי-רויות, ספלנות, אנורות, קלובים, ארגונים, מוסדות, אנרכיסטים, קומוניסטים, סוציאליסטי-טיבי, פאציפיסטים, אטנים, סופרים, פולטרים, סיליוני חתימות, שביתות-אחרה, אספות, כרודים, הפגנות, תהלוכות, ובראש תניעת ההצגנה שלשה סנדולי הרוח — אינשטיין, רוסן דילן ואנרי ברכיס, בקיצור: ועו ספי העולם, וההתטרמות הגרולה הסכונת בתוך סיליונים גליוני החאה סוסלת דומם על שולחנו של מישל מדינת מאסאצ'וסטס, פולר, והלה סצץ כנל הניירות הסמלאים את ביתו על כל נרותיו וספליים אנב פהוק; הגני בטוח יחד עם הרוינים המושבעים באשמת סאקו וונצימי, הדין היה דין צדק ואין אני רואה צורך לעשות כדיקה חזרת, והאסירים? הם יודעים יפה, שאין כאן עוות-דין שנעשה ביד פלוגי בפלוגי, הלא במכתבם סרובר על התאכרות של סורדי אור כמעט הפועלם הסמכני, והלא יודעים הם, כי יסוריהם הם מענינם של כל

הפועלים והם כותבים בפשטות: רבות נקוה סגורמים שונים ובראש וראשונה מצד הפרוי לטרוין העולמי, יודעים הם, כי המעמד השליש מתאכזר פה בפשנתו והם מעלים על זכרם את שפיו וחבריו מציוקאנו, אשר הועלו לפני ארבעים שנה על הנרדוכ, ורק לאחר שעצמותיהם נרקבו בקבי, הוכח נקיין כפירם, שני האנשים המשוסים האלה רואים את עצמם כחוליה אחת בשלשלת-הנרדפים ואולי כהרנשה זו טבוע כוח הסכל לעמוד בפני העניים ולא לבקש את המית, הטוב מהיים כאלה, ענין חיהם ומיתתם אינו שלהם ואין הם רשאים להסקירו כאות-נפשם, חיהם הם חיי רבים ומרוכים, ומכל שכן מיתתם.

שש שנים תמימות מתרפקת הרתי-טרטרות בשערי המושל והלה סתכרבל בוראי בשמיכתו לשינת ארעי שאננה כשעת צהרים, והניירות משתיידים הסומי פת על השולחן הדומם, שכן ידוע וברור לו לפולר, כי הדין הוא דין צדק, וצעתם של סיליונים אנשים סה היא כי יפנה וישעה לה? ואם תמצא לומר, הרי, למשל, המוסחה לאקדוחם עוצר וטוען, כי הכדורים שפגעו בנובר ובמשרתו לא באו מאקדוחיהם של הנשי-פטים והרי, למשל, אלמנת ההרוג אף היא סבקשת רחמים על קרבנות-העלילה והרי, למשל, הרוצח דפזורס סדי-רום מורה וטתורה, שהוא הוא רצח את שתי הנפשות והרי, למשל, עוד כהני וכהנה...

ידידי, כקליפת-השום טענותיך אלה בעיני פולר, אלא שיזא סתנהג לסנים משורת-הדין והוא עושה חסר עם הצעקנים; נערכת הקירה הסופה—(כשעת החקירה נתקבלו לא פחות 38 חבילות של מחאות) — ופסק הדין בעיני עוסדי, כי סודעת זאת משכבר: בות-דין אמריקאי חזקה עליו

שאין שנה יוצאת ספי שליטיה, וחזקה על החוקר שלא יתן את השופט לשצחה, דומה, היה שהלב הנוקשה של פולר נודעו במקצת כשהטלה הפצצה הראשונה על פסי-הרכבות, כשנפלה הרליקה הראשונה ובאה השמועה על תגרת רמים בהוצות-קריה, ההתמררות בשל עוות-הדין הסוציאלית אז ניכה הסואש בפצצה סרבית בלשון-אימים כרורה, בירדה למדי והצל הכבר המאפיל על הללי-שטנדורף יעיד ויוכיח.

כי עם עוות-הדין נייערים בנו האיני-סטינקטים העסוקים ביותר, סילא, בדיני-מסונת הששטם היה והיה למספה כל עוד שיניע-הכפים הוא סחונת-הרכים והאכילה היא סזכויות-הפעטים, אולם בדיני-נפשות הורגלנו במין סורונט של אותו הצדק, שהוא כחץ השלוח בחיקה של אחרית-הימים.

לפני שבועים ימים נתפרסם כנרמניה ספר-זכרונותיו של סצרא וסיופא ארנסט סולר, הוא ראה עקסיות רבות בחברה הקייסה, כי רבים הם שנילי-הרשע דפתלי-תולים ורבה רעת-הארם שפשתה כנגע בעי-בדה, ככלכלה, כחנוך, כפוליטיקה, באזניות, כמדע, ככלל, אולם כבוא סולר לכתוב את ספרו ברר לעצמו שם קצר כן מלה נוקבת אחת: Justiz, כי כמלה זו גלוטה, כנראה, סרבית הרעה, מרת סרום שאין לה כפרה, וחבריו של סולר לעט ולסלחמה, סיהזום (Mühsam) רואה בענוייהם של סאקו וונצימי, והוא תפץ לאמריקה זו, אשר רק לפני שבועות-מספר סאנה בה הצהלה הגרולה לנצחוננו של הבחור החסיין, צהוב השער וכילי-העין — לינד נברג, סיהזום חורו כמשיטות:

כצנא כוכבים מננ אלו ננ לכבוד מכשר-העתיד יורדה

גם של ארצות-הברית כביוס-הג: הירד הנבור וכוכש-האנר! ינעש, ישתולל העולם מני גיל אמריקה רינה צוהלת בעים: יחי הריק רר החדש שהשיל את ירי-הארם על סרהכריום! אולם —

...כטום הסעוסף עם לילי-בעותים בין ים וריקע לא-זוהר ספרדות שתי נפשית משנים בין היום ומת כמה, וברן באירופה כל נפש: יחי גרלי-האספורט שכארצות-הברית! סתנכל בות-דין אמריקאי את שניהם על לא חטא להמית...

בתחיים המעטים האלה, שמשטחם סוכרה את נאומי הסניגוריא ואנרותיהם של סאקו וונצימי סבית-כלאם, הובעה התהיה הרבה על האדם היודע לכבוש את איתני-הסבע ולהשליש יסין רוטסה על ימים ושחי קם ואינו יודע לכבוש את יצרו הרע, יצרוי ההתעללות והרשע.

בין רבנות דמכתבים שנשלחו לפולר נתלגלה גם אנרת שלוחה בודי אמו של ננזיסר, זה המעוסף האמין אשר יצא לכי בוש את חשרת-האויר הפושה על האוקי-נוס וצלל בתחומות, ושקולה היא האנרת הזו השלוחה ביד-אם אכלה כננר דכרי סחאה רבים ומרוכים, כי יש כזו פשים הצד בעה כלפי מרום ולחישת-רסו: פנה לסעלר, אולם העינים לא הורסו למעלה, ובאישין-לילה נסתיימה הפערכה האחרונה והאפלה וככלי מלא בושה נעסוד בפני הסמנת השחורה העוסרת את שמתיהם של שנים אנשים תסיסר-דיך, אשר חיהם נתי-קפרו כירי-הדים לעיני סיליונים הצועקים חסם ואין סציל...

דל"ת